

OHEŇ A KLADIVO

I. ČTENÍ Z BIBLE

Jeremiáš 23,16–29

II. ČTENÍ Z BIBLE

Jeremiáš 23,29–32 a 1. Tesalonickým 5,19–22

Není mé slovo jako oheň, je výrok Hospodinův, jako kladivo tříštící skálu? Proto hle, já jsem proti těm prorokům, je výrok Hospodinův, kteří kradou jeden druhému má slova. Hle, já jsem proti těm prorokům, je výrok Hospodinův, kteří používají svého jazyka a tvrdí: „Výrok Hospodinův.“ Hle, já jsem proti těm, kdo prorokují klamně sny, je výrok Hospodinův. Vypravují je a svádějí můj lid svými klamy a svou chvástavostí. Já jsem je ani neposlal ani nepověřil, tomuto lidu nejsou k užítku, je výrok Hospodinův.“

Plamen Ducha nezhášejte, prorockými dary nepohrdejte. Všecko zkoumejte, dobrého se držte; zlého se v každé podobě.

KÁZÁNÍ

Když Bible mluví příčinách, které vedly k zániku Izraelského a Judského království, jmenuje jako hlavní důvod opuštění Hospodina, modlářství a porušování smlouvy, kterou se svým lidem Bůh uzavřel. A společně s tím zmiňuje také neochotu naslouchat prorokům, které Bůh posílal, aby lid varovali a volali zpět k Hospodinu.

„Dával jsi jim výstrahu, abys je přivedl zpět ke svému zákonu. (...) Měl jsi s nimi trpělivost po mnohá léta. Skrze své proroky jsi jim dával výstrahu svým duchem, ale neposlouchali. Proto jsi je vydal do rukou národů cizích zemí“ (Neh 9,29–30).

„Posílal k nim proroky, aby je přivedli zpět k Hospodinu. Ti je varovali, ale oni neposlouchali“ (2Pa 24,19).

„Zhřešili jsme a provinili se, jednali jsme svévolně, bouřili se a uchýlili od tvých příkázání a soudů. A neposlouchali jsme tvé služebníky proroky, kteří mluvili ve tvém jménu našim králům, našim velmožům, našim otcům a všemu lidu země“ (Dan 9,5–6).

„Srdce měli jako z křemene a neslyšeli zákon ani slova, která posílal Hospodin zástupů svým duchem skrze dřívější proroky“ (Zach 7,12).

Vina Božího lidu a příčina zkázy byla také v tom, že neposlouchali proroky, nenaslouchali jejich varovné zvěsti. Co říká Jeremiáš, zní na první poslech jako naprostý protiklad: „Neposlouchejte proroky. Vaše vina a tragédie je v tom, že posloucháte proroky.“

Ten protiklad je ale jen zdánlivý. Záleží totiž na tom, co je to za proroky. Protože jsou proroci, které poslouchat je nejen pošetilé a hloupé, ale škodlivé a nebezpečné. A jsou proroci, které je pošetilé a hloupé, škodlivé a nebezpečné neposlouchat. Falešní a praví proroci.

Kritika a výčitka za neposlouchání se týká pravých proroků. Bůh je posílal se svým slovem. A lidé jim nenaslouchali, i když naslouchat měli. Kritika a výčitka za poslouchání se týká falešných proroků. Těm lidé naslouchali, i když neměli, jejich slova přijímali, i když je měli odmítnout.

Praví proroci přicházejí z Božího pověření, kážou a zvěstují to, co jim řekl Bůh. Často jsou to tvrdá a kritická slova, slova o Božím hněvu a soudu, o nutné změně života, o Božím nároku na život, o poslušnosti a kázní.

Falešní proroci přicházejí z vlastní vůle, nezvěstují Boží slovo, ale to, co jim slina na jazyk přinese, co si přejí mocní, nebo co se líbí davu. Obvykle příjemné a pochvalné řeči, líbivá slova, která vycházejí vstříc přáním a tužbám lidí. Falešní proroci říkají zlu dobro a dobru zlo, tmu vydávají za světlo a světlo za tmou, hořké za sladké a sladké za hořké (Iz 5,20).

A i když se takoví proroci taky mnohokrát odvolávají na Boha, mluví v jeho jménu, platí o nich Boží diagnóza: „Já jsem ty proroky neposlal, a přesto běží, nemluvil jsem k nim, a přesto prorokují“ (Jer 23,21).

Falešní proroci nepřicházeli jen tenkrát. A nejen tehdy naslouchali lidé těm, kterým naslouchat neměli, a nenaslouchali těm, kterým naslouchat měli. Bylo to tak vždy a je to tak dodnes.

V kázání na hoře říká Ježíš: „Dávejte si pozor na falešné proroky, kteří k vám přicházejí v ovčím rouše, ale uvnitř jsou to draví vlci (Mt 7,15 B21).

Prvním křesťanům píše apoštol: „Nikdy totiž nebylo vyřčeno proctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, poslaní od Boha. V Božím lidu bývali ovšem i lživí proroci; tak i mezi vámi budou lživí učitelé, kteří budou zá-ludně zavádět zhoubné nauky a budou popírat Panovníka, který je vykoupil. Tím na sebe uvedou náhlou zhoubu. A mnozí budou následovat jejich nezřízenost a cesta pravdy bude kvůli nim v opovržení. Ve své hrabivosti budou vám předkládat své výmysly, aby z vás těžili“ (2Pt 1,21–2,3).

Praví a falešní proroci.

2.

Zvláštní nebezpečí falešných proroků bylo a je v tom, že se odvolávají na Boha, tváří jako jeho poslové, zaštiťují se jeho autoritou. Někdy se zaštiťují třeba svou funkcí a postavením v církvi nebo svými akademickými tituly. Jak rozlišit, co je pravé? Jak poznat věrohodného proroka? Jak poznat, jestli jeho slovo je od Boha, nebo jen lidské, nebo dokonce ještě hůře. Podle čeho všechno zkoumat a dobrého se držet a zlého se chránit v každé podobě (1Te 5,19–22)?

Prorocká zvěst nesmí být v rozporu se slovy Písma, s Ježíšovými slovy. To je základní norma a pravidlo. A je tu i řada dalších kritérií.

Připomenu dvě věci, které zmiňuje sám Jeremiáš, když cituje, co o svém slovu řekl Bůh sám: „Není mé slovo jako oheň, je výrok Hospodinův, jako kladivo tříšticí skálu?“ Oheň a kladivo – to je Boží slovo.

Pravé Boží slovo je jako oheň, který žhne, mění věci. Pravé prorocké slovo je jako očistný žár tavící pece, který přetavuje a tříbí kov a odstraňuje z něj všechny nežádané příměsi. Falešné prorocké slovo je jako mráz, který věci konzervuje, jaké jsou.

Pravý prorok volá k pokání, obratu, změně života. Falešný prorok potvrzuje názory lidí, jejich sny, představy a plány, jejich dosavadní způsob života.

Pravý prorok říká: „Nech Boha, aby tě přetavil. Aby spálil všechno hříšné a nesvaté, co v sobě ještě máš. Aby svým žářem vyloučil vše zlé a nedobré. Nech Boha, aby tě formoval. Nemůžeš zůstat takový, jaký jsi.“ Falešný prorok říká: „Můžeš zůstat, jaký jsi. V podstatě je všechno v pořádku. Jsi dost dobrý i pro Boha.“

Pravý prorok mě volá, abych spoléhal na Boha a jeho vůli, varuje před sázením na lidskou chytrost. Žádá, abych přijal Boží řešení, i když mi může připadat všelijak podivné a nelogické, nesnadné. Volá k následování, sebezapření a nesení kříže, ne k pohodlné cestě slávy, úspěchu, bohatství. O tom mluví falešní proroci.

Pokud někdo svou zvěstí vychází vstříc starému člověku ve mně, nezazní od něho nic o změně, očistě, nápravě, proměně, je to falešné proctví a d'ábelská lest, zvěst vedoucí k ztracení.

Pravé Boží slovo je jako proměňující a čistící oheň. Takové třibení a čištění potřebuji stále, každodenně. Křesťan je ten, kdo navázal vztah důvěry s Kristem, přijal ho jako svého Spasitele a Pána života. Tím dochází k radikálnímu obrát v životě. Končí cesta pryč od Boha, začíná cesta následování Krista. A na této nové cestě za Kristem probíhá každodenní korekce Božím posvěcujícím, čistícím, vše zlé vypalujícím slovem. Protože Boží slovo je jako oheň.

Pravé Boží slovo je také – to je ta druhá věc – jako kladivo. Kladivem se tluče, bourá, ničí, kladivo působí silou, rozbíjí i skálu. Demoluje a boří, co musí být zničeno a odstraněno. Boží slovo proměňuje, buduje a staví. K této proměně a budování něčeho nového patří ale také ničení, bourání a stržení toho starého.

Když máte nějakou ruinu, je někdy nejlepší a vlastně jediné možné řešení vztít bourací kladivo, strhnout starou stavbu a postavit dům nový. Proto k Božím slovu patří i poselství o Božím hněvu a soudu, o posledním soudu a věčném ztracení. A pravý prorok to nezamlčuje, jako to nezamlčoval Jeremiáš. I když kázat o radostných stránkách evangelia, o spáse a vykoupení, odpuštění a milosti, je mnohem příjemnější než kázat o Božím soudu a trestu za hřích, o nutnosti změny.

Bez poznání hříchu a Božího soudu nemohu doopravdy poznat a přijmout milost. Když nevím, z čeho mne Ježíš vykoupil, co mi odpustil, když nevím o hrůze

hříchu a Božího soudu, když nevím, proč vlastně potřebuji milost a záchranu, pak mi evangelium připadá bezcenné, laciné a zbytečné.

Pokud někdo Boží soud a hněv přechází, zlehčuje nebo dokonce popírá, je to falešný prorok. Zvěstuje lacinou milost. Místo kladiva používá štětec, kterým se snaží všechno přetřít tak, aby se to líbilo. Ale je to jen falešná kulisa, kterou Boží kladivo rozbije a Boží oheň spálí.

3.

Falešní proroci kázali přeludy a výmysly, klamně vidění, nicotnou věštbu a lest vlastního srdce. Lidem se to ale líbilo, protože takové slovo po nich nic nežádalo a jen potvrzovalo jejich způsob života a myšlení. Vycházelo to vstříc jejich představě o štěstí a spokojenosti, bohatství a prosperitě.

Jeremiáš kázal, co se nelíbilo, nebylo populární: „Hospodin se hněvá a jeho soud bude přísný. Pošle na vás meč, učiní vás obrazem hrůzy, předmětem kletby, údesu, posměchu a potupy ve všech národech (Jr 29,17–18). Hospodinův hněv se neodvrátí, dokud nevykoná a nesplní záměry jeho srdce“ (Jr 23,20).

Tohle nepopulární a odmítané slovo ale bylo slovo od Boha. Oheň a kladivo. Jeremiáš byl pravý prorok. Vysmívali se mu, tupili ho a uráželi, zakazovali mu mluvit a neposlouchali ho. Odmítli jeho poselství, odmítli Boží slovo – a svou šanci na záchranu.

Boží slovo je jako oheň a kladivo. Blaze těm, kdo Boží slovo slyší a přijímají. Boží v nich svou silou všechno zlé, čistí je svým žárem.

MODLITBA PO KÁZÁNÍ

Prosíme, Pane, daruj nám moudrost, abychom poznali, co je tvé slovo a co je jen slovo lidské. Tvého slova se chceme držet, nechat se jím měnit, čistit a využívat. Amen.

Michal Šourek, 7. 4. 2024